

Jaarverslag 2024

COMMISSIE BEZWAARSCHRIFTEN GEMEENTE TEXEL EN
GEMEENTE HOLLANDS KROON

Inhoud

1.	Voorwoord	2
2.	Samenstelling commissie bezwaarschriften	3
3.	Werkwijze.....	4
4.	Het totaaloverzicht van de cijfers.....	5
4.1	Vergelijking met cijfers 2023.....	5
5.	Afgehandelde zaken in cijfers.....	6
5.1	Bezwaarzaken ingetrokken	7
6.	Bezwaren behandeld door de commissie	8
6.1	Resultaten: adviezen commissie en beslissingen op bezwaar.....	8
6.2	Behandeltijd.....	9
6.3	Hoorzittingen	9
6.4	Contraire beslissingen.....	9
7.	Gerechtelijke procedures	10
8.	Terugblik en aanbevelingen	11
	Aanleveren van relevante gemeentelijke regels.....	11
	Informele aanpak.....	11
	Contrair	11
	Volledige heroverweging	11
	Vovo/beroep/hoger beroep.....	12
	Verordening commissie bezwaarschriften.....	12

1. Voorwoord

Ieder jaar brengt de commissie bezwaarschriften van de gemeente Texel en de gemeente Hollands Kroon (hierna: de commissie) verslag uit. De commissie geeft daarin een beeld van haar advisering en activiteiten in het afgelopen jaar.

Dit jaarverslag gaat over de in 2024 ingekomen en afgehandelde bezwaarschriften, inclusief de afgehandelde bezwaarschriften uit de werkvoorraad van 2023.

In dit jaarverslag wordt een totaaloverzicht geschetst aan de hand van het aantal bezwaarschriften (cijfers) en de verschillende rechtsgebieden. Ook worden de resultaten weergegeven. Er wordt verder aandacht besteed aan de informele aanpak en de behandeltijd van bezwaarschriften. Tot slot wordt er teruggeblikt op voorgaande jaren en worden er aanbevelingen gedaan.

Het jaarverslag is openbaar en bedoeld voor iedere belangstellende in de behandeling van bezwaarschriften bij gemeente Texel en gemeente Hollands Kroon. Voor de bestuursorganen van de gemeente Texel en de gemeente Hollands Kroon kunnen de conclusies inzicht geven in onder andere de kwaliteit van de besluitvorming en de aanbevelingen van de commissie kunnen een bijdrage leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de gemeentelijke primaire besluiten en de behandeling van bezwaarschriften in beide gemeentes.

2. Samenstelling commissie bezwaarschriften

De commissie bestaat volledig uit voorzitters en leden die geen deel uitmaken van en niet werkzaam zijn onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Texel en de gemeente Hollands Kroon.

Daarmee is de onafhankelijkheid van de advisering gewaarborgd. De commissie wordt ondersteund door één secretaris en twee secretariaat medewerkers. Zij maken geen deel uit van de commissie, maar ondersteunen de commissie bij haar werkzaamheden.

De commissie bestaat uit de hieronder genoemde voorzitters en leden.

Voorzitters:

- De heer mr. drs. M. Mooij;
- De heer mr. R.A.J. de Jong;
- De heer mr. Z. Farafonow.

Leden:

- De heer mr. R. Westbroek;
- De heer H. Medema;
- Mevrouw mr. N.D. Voulon;
- De heer mr. Th.A.J. Koning;
- Mevrouw mr. M. de Ruyter;
- De heer J. Swart.

Twee leden van de commissie bezwaarschriften zijn per 31 december 2024 gestopt. Per 1 januari 2025 zijn er drie nieuwe leden aangenomen, waaronder één voorzitter.

Tot 1 juli 2024 was mevrouw I.J.H. Bouwman secretaris van de commissie bezwaarschriften. De secretaris van de commissie bezwaarschriften is vanaf 1 juli 2024 de heer mr. J.H. Moraal.

De werkzaamheden op het secretariaat van de commissie bezwaarschriften voor de gemeente Hollands Kroon worden gedaan door mevrouw I. Hauwert en bij haar afwezigheid door mevrouw A. Blaauw-Herder en voor de gemeente Texel worden deze gedaan door mevrouw A. van Tatenhove.

3. Werkwijze

De behandeling van bezwaarschriften gebeurt op basis van de regels van de Algemene wet bestuursrecht. De werkwijze van de commissie is nader bepaald in de Verordening commissie bezwaarschriften gemeente Hollands Kroon geldend vanaf 24 mei 2018 en de Verordening commissie bezwaarschriften gemeente Texel geldend vanaf 27 juli 2019.

De bezwaarfase heeft niet alleen betrekking op inspanningen van de commissie. De behandeling van bezwaarschriften is een coproductie van de vertegenwoordigers van de gemeentelijke bestuursorganen (de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester), het secretariaat van de commissie (ambtenaren van de gemeente), de secretaris en de commissie zelf. De bestuursorganen zijn verantwoordelijk voor de informatievoorziening, het aanleveren van de documenten en overige middelen die nodig zijn voor de behandeling van de ingekomen bezwaarschriften.

De commissie is verantwoordelijk voor onder meer het horen van bezwaarden en overige (derde) belanghebbenden, het beoordelen van het juridisch geschil en het uitbrengen van een advies. Ook zoekt de commissie naar oplossingen door bemiddeling ter zitting. De secretaris en het secretariaat van de commissie begeleiden en ondersteunen het gehele proces van de bezwaarprocedure.

Nadat een bezwaarschrift is ontvangen wordt de bezwaarde, indien de zaak zich daarvoor leent, uitgenodigd voor een informeel gesprek met een vertegenwoordiger van het gemeentelijk bestuursorgaan, een gespreksleider en eventueel (derde) belanghebbende(n).

Na het informele gesprek staat het bezwaarde vrij om zich te laten horen door de commissie bezwaarschriften. Bezwaarde wordt uitgenodigd voor een hoorzitting bij de commissie om het bezwaar mondeling toe te lichten. Ook worden een vertegenwoordiger van het bestuursorgaan en eventuele (derde) belanghebbenden zoals een vergunninghouder uitgenodigd.

Zij mogen reageren op het ingediende bezwaar. De hoorzittingen vinden over het algemeen één keer per maand plaats op woensdag in de gemeente Texel en twee keer per maand op maandagavond in de gemeente Hollands Kroon. De hoorzittingen van de gemeente Hollands Kroon en Texel zijn, met uitzondering van het sociaal domein, in de regel openbaar en voor iedereen toegankelijk.

Na de hoorzitting gaat de commissie over de zaak raadkameren. Daarna wordt het advies door de secretaris uitgewerkt. Het advies wordt aan het bestuursorgaan aangeboden. Het bestuursorgaan neemt vervolgens een besluit op het ingediende bezwaar en stuurt het besluit op bezwaar en het advies van de commissie naar partijen. Het advies van de commissie is niet bindend, maar als het bestuursorgaan hiervan wil afwijken, moet dit wel goed gemotiveerd worden.

4. Het totaaloverzicht van de cijfers

Gemeente Hollands Kroon		Gemeente Texel	
Onderwerp	Aantal	Onderwerp	Aantal
Omgevingsvergunning		Omgevingsvergunning	
Omgevingsvergunning	43	Omgevingsvergunning	43
Handhaving		Handhaving	
Handhaving	15	Handhaving	5
WMO/ Jeugdwet/ Participatiewet		WMO/ Jeugdwet/ Participatiewet	
		(Bijzondere) bijstand/ TOZO / PGB	18
Wet maatschappelijke ondersteuning	7	Wet maatschappelijke ondersteuning	5
Jeugdwet	1	Jeugdwet	0
APV/ Bijzondere wetten		APV/ Bijzondere wetten	
APV/Bijzondere wetten	2	APV/Wegsleepregeling/Parkeerkaart	2
Evenementenvergunning	0	Evenementenvergunning	0
		Ligplaatsvergunning	0
		Exploitatievergunning	0
Wet openbaarheid van bestuur		Wet openbaarheid van bestuur	
Wob-besluit/Woo-besluit	1	Wob-besluit/Woo-besluit	0
Overig		Overig	
Verkeersbesluit	18	Verkeersbesluit	29
Algemeen	6	Huisvestingsvergunning, Brp	2
Planschade	0	Overige	14
Totaal	93	Totaal	118

4.1 Vergelijking met cijfers 2023

In 2024 zijn in totaal 211 bezwaarschriften ingediend, waarvan 93 bezwaarschriften bij gemeente Hollands Kroon en 118 bezwaarschriften bij gemeente Texel. Hieruit kan worden afgelezen dat het aantal ingekomen bezwaarzaken bij gemeente Hollands Kroon met 14 bezwaren is toegenomen ten opzichte van 2023 toen er 79 bezwaarschriften waren ingediend. Het aantal ingekomen bezwaarzaken bij de gemeente Texel is gestegen met 12 ten opzichte van 2023.

5. Afgehandelde zaken in cijfers

Onder de afgehandelde bezwaarzaken vallen ten eerste de zaken waarin de commissie advies heeft uitgebracht en het bevoegde bestuursorgaan een beslissing op bezwaar heeft genomen. Hieronder vallen ook de bezwaarzaken die zijn ingetrokken, bijvoorbeeld door een succesvolle informele aanpak.

Achtereenvolgens komen in dit hoofdstuk de soorten bezwaarzaken, de resultaten en de behandeltermijnen aan de orde.

In onderstaande tabellen valt af te lezen hoeveel bezwaarzaken er per rechtsgebied zijn ingediend en ingetrokken.

Gemeente Hollands Kroon

Onderwerp	Ingediend	Ingetrokken
Omgevingsvergunning	43	7
Handhaving en toezicht	15	1
APV/bijzondere wetten	2	2
WMO/jeugdwet	8	7
WOO	1	0
Overig	6	2
Planschade	0	0
Verkeer	18	13
Totaal	93	32

Gemeente Texel

Onderwerp	Ingediend	Ingetrokken
Omgevingsvergunning	43	11
Handhaving en toezicht	5	1
APV/bijzondere wetten	2	2
Participatiewet/WMO/jeugdwet	23	8
WOO	0	0
Overig	45	6
Totaal	118	28

5.1 Bezwaarzaken ingetrokken

Informele aanpak

Gemeente Hollands Kroon

Bij de gemeente Hollands Kroon wordt sinds 2018 de informele aanpak in de bezwaarprocedure gehanteerd. De informele aanpak is een proactieve, oplossingsgerichte en de-escalerende manier van werken door een ieder die betrokken is bij de bezwaarprocedure. Concreet houdt deze methode in dat na binnenkomst van het bezwaarschrift door een gespreksleider contact wordt opgenomen met de bezwaarde, eventuele vergunninghouders of andere derde-belanghebbenden en vertegenwoordigers van het college, waarbij de bezwaren en het bestreden besluit worden besproken waardoor onduidelijkheden kunnen worden weggenomen, evidente gebreken worden hersteld en oplossingen kunnen worden gezocht. Op deze wijze wordt effectiever en klantvriendelijker gewerkt. Ook tijdens latere fasen van de bezwaarprocedure blijven betrokkenen een open communicatie hanteren en in oplossingen denken. Tijdens de hoorzitting wordt door de commissie een effectieve communicatie tussen partijen bevorderd en onderzocht of een niet-juridische oplossing de voorkeur verdient boven een juridische oplossing, uiteraard voor zover dit past binnen de kaders van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en partijen daar open voor staan.

In dit verslagjaar zijn er bij de gemeente Hollands Kroon 57 dossiers aangeboden voor de informele aanpak (het project 'In Gesprek'). Van deze 57 dossiers, zijn er 21 bezwaarschriften na de informele aanpak ingetrokken.

In 12 dossiers heeft bezwaarde aangegeven geen gebruik te willen maken van de informele aanpak. In 2 dossiers heeft het college te kennen gegeven geen gebruik te willen maken van de informele aanpak.

Gemeente Texel

Gemeente Texel vindt het belangrijk om met haar inwoners in gesprek te gaan. Een goede communicatie is belangrijk voorafgaand aan de besluitvorming en erna, bij een bezwaar. In 2021 is team "in gesprek" opgericht. Binnengekomen bezwaarschriften worden besproken in dit team. Bij de bezwaren waarvan gedacht wordt dat het zinvol is de informele aanpak toe te passen wordt er contact opgenomen met bezwaarmakers en derde belanghebbenden om te vragen of zij open staan voor een gesprek. In het gesprek kunnen het bestreden besluit en het bezwaar besproken worden, er kan uitleg worden gegeven waardoor onduidelijkheden worden weggenomen en er kan worden gezocht naar eventuele (niet-juridische) oplossingen. Soms is het niet nodig om een gesprek te organiseren, maar volstaat een telefoongesprek met de indiener van het bezwaar, waarin dan uitleg wordt gegeven over het bestreden besluit.

Dit verslagjaar zijn bij de gemeente Texel 28 bezwaarzaken ingetrokken dankzij de informele aanpak.

6. Bezwaren behandeld door de commissie

Door de commissie zijn er in de gemeente Hollands Kroon dit verslagjaar 79 bezwaarzaken behandeld op 18 hoorzittingen. In de gemeente Texel zijn er door de commissie dit verslagjaar 48 bezwaarzaken behandeld op 23 hoorzittingen.

6.1 Resultaten: adviezen commissie en beslissingen op bezwaar

Gemeente Hollands Kroon

Resultaat	Adviezen	Beslissing op bezwaar
(kennelijk) niet ontvankelijk	30	28
Ongegrond	25	24
(deels) ongegrond	1	0
(deels) gegrond, besluit herroepen	5	0
Ontvankelijk/toewijzen proceskosten	1	0
Totaal	62	52

De commissie heeft in de gemeente Hollands Kroon in 2024 12 keer een advies uitgebracht op bezwaarschriften ingekomen in 2023 en 50 keer heeft zij advies uitgebracht op bezwaarschriften ingekomen in 2024. De commissie heeft geen bezwaarschriften meer onder haar, welke zijn binnengekomen in het verslagjaar 2024 waarin nog geen advies is uitgebracht. De commissie heeft 12 zaken behandeld in 2024 waarover in 2025 advies is uitgebracht. In het jaarverslag van 2025 zullen de uitkomsten hiervan zichtbaar zijn.

In 10 zaken waarin door de commissie in 2024 advies is uitgebracht is haar de beslissing op bezwaar nog niet bekend.

Gemeente Texel

Resultaat	Adviezen	Beslissing op bezwaar
Niet-ontvankelijk	5	5
Ongegrond	19	19
Deels gegrond	17	17
Gegrond	6	6
Geen advies meer nodig	1	0
Totaal	48	47

De commissie heeft het college van Texel over 47 zaken geadviseerd. In de Verordening Commissie bezwaarschriften Texel is bepaald dat bezwaarschriften die zijn ingediend tegen bepaalde categorieën besluiten, niet voorgelegd hoeven te worden aan de commissie. Deze bezwaarschriften zijn afgedaan via ambtelijk horen. Tevens is er in een aantal gevallen afgezien van horen omdat het bezwaarschriften betrof die kennelijk niet-ontvankelijk waren of kennelijk ongegrond.

6.2 Behandeltijd

De hoofdregel op grond van de Algemene wet bestuursrecht luidt dat, indien een adviescommissie is ingesteld, het bestuursorgaan binnen 12 weken vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken beslist. Deze termijn kan in beginsel eenmalig met zes weken worden verlengd (verdaagd). De termijn kan verder worden verlengd (opgeschort) als alle (derde) belanghebbenden daarmee instemmen. Tevens wordt de termijn opgeschort gedurende de periode waarbinnen een onvolledig bezwaarschrift dient te worden aangevuld. (artikelen 4:15 en 7:10 van de Awb).

In dit verslagjaar is het in de gemeente Hollands Kroon niet vaak voorgekomen dat bezwaarden hebben verzocht om uitstel van de hoorzitting. De enkele keer dat dit gebeurde was vanwege verhindering van bezwaarden of vanwege het nader inwinnen van informatie door bezwaarden.

In de gemeente Texel is het regelmatig voorgekomen dat bezwaarden hebben verzocht om uitstel van de hoorzitting. Een reden hiervoor was dat de (gemachtigde van) bezwaarde verhinderd was.

Zowel door het college van de gemeente Hollands Kroon als door het college van de gemeente Texel is het afgelopen verslagjaar met regelmaat gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de beslistermijn met 6 weken te verlengen (artikel 7:10, derde lid, van de Awb).

In Hollands Kroon is de beslistermijn 14 keer verdaagd.

6.3 Hoorzittingen

De commissie is in het verslagjaar 2024 in de gemeente Hollands Kroon in totaal 18 keer bijeengekomen voor het horen van bezwaarden. Op deze hoorzittingen zijn in totaal 62 bezwaarschriften behandeld. In verschillende zaken zijn meerdere bezwaarschriften op één hoorzitting behandeld omdat die bezwaarschriften gericht waren tegen hetzelfde besluit.

Tegen 1 verkeersbesluit zijn 4 bezwaarschriften ingediend en behandeld op 1 hoorzitting.

Tegen 1 omgevingsvergunning zijn 14 bezwaarschriften ingediend en behandeld op 1 hoorzitting.

De commissie is in het verslagjaar 2024 in de gemeente Texel in totaal 9 keer bijeengekomen voor 23 zittingen voor het horen van bezwaarden. Op deze hoorzittingen zijn in totaal 48 bezwaarschriften behandeld. In verschillende zaken zijn meerdere bezwaarschriften op één hoorzitting behandeld omdat die bezwaarschriften waren gericht tegen hetzelfde besluit.

Per bijeenkomst worden maximaal drie zaken behandeld.

6.4 Contraire beslissingen

Het college van de gemeente Hollands Kroon is in het verslagjaar 2024 tweemaal contrair gegaan aan een advies van de commissie.

Het college van de gemeente Texel is in het verslagjaar 2024 niet contrair gegaan aan een advies van de commissie bezwaarschriften.

7. Gerechtelijke procedures

De commissie heeft geen rol bij gerechtelijke procedures maar zij wordt wel, voorkomend, in kennis gesteld van uitspraken in beroep of hoger beroep. De commissie volgt de uitspraken met belangstelling en gebruikt de inhoud van de gerechtelijke uitspraken voor lering en reflectie.

Voorlopige voorziening

Soms kan een bezwaarde de behandeling van zijn bezwaarschrift niet afwachten vanwege een spoedeisend belang. Bijvoorbeeld als de uitvoering van een besluit onomkeerbare gevolgen heeft. In dat geval kan bezwaarde een voorlopige voorziening vragen aan de voorzieningenrechter van de rechtbank. De voorzieningenrechter beslist dan of een tijdelijke maatregel nodig is voor de periode dat het bezwaarschrift nog in behandeling is.

Gemeente Hollands Kroon

De commissie is er niet mee bekend of er verzoeken om een voorlopige voorziening zijn ingediend bij de rechtbank hangende het bezwaar.

Texel

In 2024 is er zeven keer een verzoek om een voorlopige voorziening ingediend bij de rechtbank. De voorzieningenrechter heeft één van deze verzoeken toegewezen en drie afgewezen. Twee verzoeken zijn niet-ontvankelijk verklaard en één verzoek is ingetrokken. Het ging in drie gevallen om handhavingszaken, in één geval om een omgevingsvergunning, in twee gevallen om werkzaamheden en in één geval over openbare aanbesteding.

Beroep

Wanneer een bezwaarde het niet eens is met de beslissing op zijn bezwaarschrift, dan kan hij beroep indienen bij de rechtbank.

Gemeente Hollands Kroon

De commissie is er niet mee bekend of er beroepschriften zijn ingediend bij de rechtbank.

Gemeente Texel

In dit verslagjaar is er tegen 14 beslissingen op bezwaar beroep ingesteld.

Van deze beroepszaken is er in drie zaken uitspraak gedaan, twee keer was de uitspraak ongegrond en een keer niet-ontvankelijk. Twee beroepszaken zijn ingetrokken en negen beroepszaken zijn nog in behandeling.

Hoger Beroep

Gemeente Hollands Kroon

Het is de commissie niet bekend hoe vaak in het verslagjaar 2024 hoger beroep is ingesteld.

Gemeente Texel

In verslagjaar 2024 is één keer hoger beroep ingesteld. De behandeling van deze zaak moet nog plaatsvinden.

8. Terugblik en aanbevelingen

Bij de terugblik wordt gekeken naar opvallende zaken die speelden in 2024 en wordt gekeken of de aanbevelingen van het jaarverslag 2023 effect hebben gehad.

Aanleveren van relevante gemeentelijke regels

Reeds in eerdere jaarverslagen heeft de commissie aandacht gevraagd bij het college dat bij het toesturen van het dossier voor de behandeling op een hoorzitting de relevante gemeentelijke regels (verordening, beleid) worden meegestuurd. In dit verslagjaar is door de commissie in Hollands Kroon wederom waargenomen dat deze stukken veelal niet worden meegestuurd. De commissie vraagt hier dan ook graag opnieuw aandacht voor.

Informele aanpak

In veel gevallen wordt na indiening van het bezwaarschrift het informele gesprek opgestart. De commissie deed in de vorige jaarverslagen de aanbeveling om in het verweerschrift (met onderliggende stukken) aandacht te besteden aan dit informele gesprek. De commissie constateert dat er maar in enkele gevallen in het verweerschrift naar de informele aanpak wordt gerefereerd.

De commissie wil dan ook herhaald de aanbeveling doen om in het verweerschrift ook aandacht te besteden aan het informele overleg, wanneer dit heeft plaatsgevonden

Contrair

Het college van Hollands Kroon is in 2024 tweemaal contrair gegaan aan een advies van de commissie bezwaarschriften.

Artikel 3:50 Awb geeft aan: “Indien het bestuursorgaan een besluit neemt dat afwijkt van een met het oog daarop krachtens wettelijk voorschrift uitgebracht advies, wordt zulks met de redenen voor de afwijking in de motivering vermeld”.

Het bestuursorgaan moet afwijken van een advies van een externe commissie als het advies naar de overtuiging van het bestuursorgaan gebreken vertoont, en mag van het advies afwijken als zijn beleidsmatige inzichten niet overeenstemmen met die van de externe commissie. Zo’n meningsverschil behoort in de beslissing op bezwaar tot uitdrukking te komen. Dit dient te worden gedaan door naast het meezenden van het advies van de commissie, in de beslissing op bezwaar uitdrukkelijk de reden voor de afwijking te vermelden (art. 7:13 lid 7 Awb). Op die manier kan bezwaarmaker en eventueel (derde) belanghebbende(n) zich goed een mening over de kwestie vormen.

De commissie wil aan het college van de gemeente Hollands Kroon vragen hier aandacht voor te hebben.

Volledige heroverweging

De commissie vraagt aandacht voor de volledige heroverweging tijdens de bezwaarprocedure. Dit houdt in dat de inhoud van het primaire besluit in volle omvang wordt heroverwogen op rechtmatigheid en doelmatigheid. De bezwaarprocedure biedt het college de gelegenheid om fouten te herstellen, de motivering aan te vullen, bestuurlijke keuzes te heroverwegen en nieuwe informatie te betrekken bij het besluit.

De bezwaarprocedure dient zo min mogelijk een ‘verplicht rondje’ te zijn, waarin een genomen besluit of een daaraan ten grondslag liggend deskundigenadvies wordt verdedigd. Het vergt

bestuurlijke zelfreflectie met een open blik. De commissie beveelt daarom aan om steeds kritisch te beoordelen of het wel gepast of nodig is om het besluit ongewijzigd te handhaven.

[Vovo/beroep/hoger beroep](#)

De commissie heeft al enkele jaren gevraagd om haar in kennis te stellen van gerechtelijke procedures en uitspraken. In 2024 is de commissie van Hollands Kroon opnieuw niet op de hoogte gesteld van gerechtelijke procedures en uitspraken.

Zoals gezegd heeft de commissie geen rol bij gerechtelijke procedures maar zij wordt wel, voorkomend, graag in kennis gesteld van uitspraken. De commissie volgt de uitspraken met belangstelling en gebruikt ze voor lering en reflectie.

[Verordening commissie bezwaarschriften](#)

De commissie heeft geconstateerd dat de verordeningen commissie bezwaarschriften Texel en Hollands Kroon op een aantal artikelen van elkaar verschillen. Zo gaat bijvoorbeeld een kennelijk niet-ontvankelijk of een kennelijk ongegrond bezwaarschrift in de gemeente Texel niet naar de commissie. In Hollands Kroon wel. De commissie heeft geconcludeerd dat de verordening nog niet is gewijzigd en adviseert opnieuw om de verordeningen commissie bezwaarschriften zoveel mogelijk te harmoniseren.